

ОРХОН АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

Орхон аймгийн Баян-Өндөр сумын Засаг даргын тамгын газрын 2023 санхүүгийн тайлан,
төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын хураангуй тайлан

Аудитын код: ОРА-2024/50НА-СТА-ТШЗ

Цахим хуудас: www.audit.mn
Эрдэнэт хот

2023 он

Орхон аймаг дахь Төрийн аудитын газрын дарга,
тэргүүлэх аудитор: Ц.Нармандах

Утас: 70353088 Цахим хаяг: narmandakhts@audit.gov.mn

Аудитын менежер: Б.Буян-Ундрах

Утас: 70355805 Цахим хаяг: buyanundrakhb@audit.gov.mn

Ахлах аудитор: В.Жавзмаа

Утас: 70357955 Цахим хаяг: javzmaav@audit.gov.mn

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

Нэг. Хараат бус аудиторын дүгнэлт

ОРХОН АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

61033 Орхон аймаг, Баян-Өндөр сум,
Урт булаг баг, Ханддоржийн
гудамж, Утас/Факс: 70359826
Цахим шуудан: orkhon@audit.gov.mn

2024.02.25 № 83

танай _____-ны № _____-т

ОРХОН АЙМГИЙН БАЯН-ӨНДӨР
СУМЫН ЗАСАГ ДАРГЫН ТАМГЫН
ГАЗРЫН ДАРГА Ш.ӨЛЗИЙБАЯР
ТАНАА

Өөрчлөлтгүй дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасны дагуу Орхон аймгийн Баян-Өндөр сумын Засаг даргын Тамгын газрын 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Орхон аймгийн Баян-Өндөр сумын Засаг даргын Тамгын газрын 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, аудит хийгдэх байгууллагаас хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой аудитын нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Асуудлыг онцолсон хэсэг

Орхон аймгийн Баян-Өндөр сумын Засаг даргын Тамгын газар нь 2023 оны үйл ажиллагаанд зарцуулахаар баталсан төсвийг 6.88 хувь хэмнэж, төсвийн гүйцэтгэлийг 93.12 хувьтай тайлагнасан байна.

Аудитын гол асуудал

Төрийн албан хаагчийн цалингийн хэмжээг шинэчлэн баталсантай холбоотойгоор цалин хөлс, нэмэгдэл урамшууллын зардал өмнөх оноос 53.5 хувиар өссөн байна.

Бусад асуудлын хэсэг

Байгууллагын 2023 оны гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөг 17 зорилт, 66 арга хэмжээг хэрэгжүүлэхээр Орхон аймгийн Засаг даргатай байгуулж, хэрэгжилтийг 89.8 хувьтай үнэлсэн байна.

Тухайн аудитыг хийх явцад аудитын дүгнэлт, тайлантай холбогдуулан аудит гүйцэтгэж буй аудитор аливаа этгээдийн нөлөөлөл, мэдээллийн нууцлал, ёс зүйтэй холбоотой холбогдох хуулийн дагуу мэдэгдлүүдийг гарган баталгаажуулсан болно.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

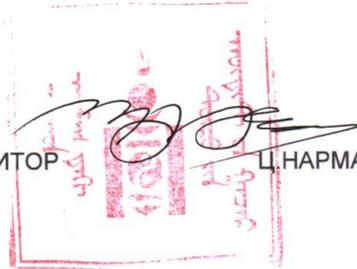
Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүх материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гарах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА,
ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР

A red rectangular official stamp of the State Audit Agency of Mongolia is positioned over a handwritten signature. The stamp contains the Mongolian text "МОНГОЛЫН АУДИТЫН АГЫН ГЭР" (State Audit Agency of Mongolia) and "УЛСЫН СЕКТОРЫН НИЯГТЛАН БОДОХ БҮРТГЭЛИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬ" (Law on the Accounting System of the State Sector). The signature is written in black ink over the stamp.

Ц.НАРМАНДАХ

Хоёр. Аудит хийсэн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэл

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

Дансны код	Балансын үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН	<u>1,189,427,266.00</u>	<u>5,847,795,588.00</u>
33	АВЛАГА	343,540,634.00	599,840,000.00
335	Бусад авлага	343,540,634.00	599,840,000.00
3351	Байгууллагаас авах авлага	343,540,634.00	599,840,000.00
35	БАРАА МАТЕРИАЛ	845,886,632.00	5,247,955,588.00
351	Түүхий эд материал	706,010,000.00	5,166,543,150.00
35110	Тусгай зориулалттай материал	706,010,000.00	5,166,543,150.00
354	Хангамжийн материал	139,876,632.00	81,412,438.00
35410	Бичиг хэргийн материал	58,200.00	4,922,600.00
35420	Аж ахуйн материал	42,064,238.00	26,489,838.00
35470	Бусад хангамжийн материал	97,754,194.00	50,000,000.00
2	ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН	<u>14,371,961,302.36</u>	<u>18,234,113,515.26</u>
39	ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	14,371,961,302.36	18,234,113,515.26
392	Биет хөрөнгө	13,929,581,489.86	17,804,371,952.76
39201	Барилга, байгууламж, орон сууц	10,501,646,116.08	13,852,055,985.02
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	(1,332,552,823.84)	(1,878,625,539.30)
39203	Авто-тээврийн хэрэгсэл	245,134,800.00	220,134,800.00
39204	Хуримтлагдсан элэгдэл	(107,789,624.95)	(192,840,008.27)
39205	Машин тоног төхөөрөмж (компьютер)	3,101,484,998.63	3,266,438,765.91
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	(743,828,531.36)	(1,269,600,824.12)
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	540,546,076.18	631,942,906.18
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	(221,298,585.50)	(275,720,933.01)
39209	Зам, гүүрийн байгууламж	2,387,248,989.00	4,289,846,690.51
39210	Хуримтлагдсан элэгдэл	(441,009,924.38)	(839,259,890.16)
393	Биет бус хөрөнгө	442,379,812.50	429,741,562.50
39301	Программ хангамж	59,815,000.00	59,815,000.00
39302	Хуримтлагдсан элэгдэл	(10,815,187.50)	(23,453,437.50)
39303	Бусад биет бус хөрөнгө	393,380,000.00	393,380,000.00
3	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II	<u>15,561,388,568.36</u>	<u>24,081,909,103.26</u>
4	НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР	<u>340,420,000.00</u>	<u>675,905,331.00</u>
41	БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР	340,420,000.00	675,905,331.00
413	Өглөг	340,420,000.00	675,905,331.00
4136	Бусад өглөг	340,420,000.00	675,905,331.00
41361	Байгууллагад төлөх өглөг	340,420,000.00	675,905,331.00
5	ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН	<u>15,217,847,934.36</u>	<u>23,406,003,772.26</u>
51	Засгийн газрын хувь оролцоо	15,217,847,934.36	23,406,003,772.26
511	Засгийн газрын оруулсан капитал	1,729,095,366.14	1,729,095,366.14
51101	Өмч: - төрийн	1,729,095,366.14	1,729,095,366.14
512	Хуримтлагдсан үр дүн	13,023,656,840.79	21,222,394,673.49
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	13,023,656,840.79	12,950,848,835.59
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	465,095,727.43	454,513,732.63
6	ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V	<u>15,558,267,934.36</u>	<u>24,081,909,103.26</u>

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)	3,329,065,163.90	16,432,003,453.73
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	-	9,024,405,453.73
120	Нийтлэг татварын бус орлого	-	9,024,405,453.73
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	-	9,024,405,453.73
1200045	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого		9,024,405,453.73
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	3,329,065,163.90	7,407,598,000.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	648,470,963.90	687,203,000.00
131103	ЗГНХ,ЗДНХөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	228,737,000.00	672,418,000.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	400,000,000.00	-
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	19,733,963.90	14,785,000.00
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	2,680,594,200.00	6,720,395,000.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	2,680,594,200.00	6,720,395,000.00
2	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН	4,245,459,323.06	8,115,757,998.23
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	4,245,459,323.06	7,792,674,374.23
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	4,106,780,947.18	7,233,828,216.08
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	1,982,385,386.28	3,703,928,454.56
210101	Үндсэн цалин	1,527,882,078.78	1,946,443,907.58
210102	Нэмэгдэл	180,256,809.00	854,421,059.91
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	160,438,772.00	378,402,391.74
210104	Урамшуулал	53,249,795.00	93,630,034.93
210105	Гэрээт ажлын хөлс	60,557,931.50	431,031,060.40
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	251,805,660.14	468,154,336.45
210201	Тэтгэврийн даатгал	176,573,856.20	325,075,462.17
210202	Тэтгэмжийн даатгал	20,048,480.61	37,111,567.58
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	15,649,063.94	29,315,254.39
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	3,683,978.55	6,892,961.97
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	35,850,280.84	69,759,090.34
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	147,218,733.17	204,202,235.71
210301	Гэрэл, цахилгаан	52,089,334.56	87,663,049.37
210302	Түлш, халаалт	30,923,029.08	67,158,211.57
210303	Цэвэр, бохир ус	63,816,369.53	48,852,974.77
210304	Байрны түрээс	390,000.00	528,000.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	269,264,411.73	321,162,130.13
210401	Бичиг хэрэг	74,823,520.85	98,772,410.00
210402	Тээвэр, шатахуун	32,856,000.00	155,757,000.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	43,638,756.85	31,875,070.13
210404	Ном, хэвлэл	-	5,722,000.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	775,000.00	650,000.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	13,633,250.00	28,385,650.00

210408	Бараа материал акалсны зардал	103,537,884.03	-
2105	Нормативт зардал	10,900,000.00	1,200,000.00
210502	Хоол, хүнс	1,200,000.00	1,200,000.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	9,700,000.00	-
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	37,994,780.00	54,287,700.00
210603	Хөдөлмөр хамгааллын хэрэглэл	-	2,200,000.00
210604	Урсгал засвар	37,994,780.00	52,087,700.00
2107	Томилолт, зочны зардал	1,542,700.00	2,876,700.00
210702	Дотоод албан томилолт	1,542,700.00	2,876,700.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	525,852,133.00	875,100,864.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	512,682,440.00	844,738,091.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	4,000,000.00	2,600,810.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	650,000.00	745,275.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношилгоо	143,000.00	-
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	2,000,000.00	5,775,700.00
210807	Газрын төлбөр	6,376,693.00	21,240,988.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	879,817,142.86	1,602,915,795.23
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	21,955,000.00	27,657,248.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	5,000,000.00	4,994,000.00
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	852,862,142.86	1,570,264,547.23
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	138,678,375.88	558,846,158.15
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	80,830,150.00	90,505,189.00
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	34,245,350.00	4,184,300.00
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	32,887,800.00	30,523,400.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	13,697,000.00	55,797,489.00
2134	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт	57,848,225.88	468,340,969.15
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	57,848,225.88	468,340,969.15
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	-	323,083,624.00
2200	Дотоод эх үүсвэрээр	-	323,083,624.00
223001	Бусад хөрөнгө	-	323,083,624.00
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (3)=(1)-(2)	<u>(916,394,159.16)</u>	<u>8,316,245,455.50</u>
145	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ОРЛОГЫН ДҮН	-	-
225	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ЗАРДЛЫН ДҮН	974,092,332.40	44,699,617.60
225001	Үндсэн хөрөнгө худалдсаны гарз	974,092,332.40	44,699,617.60
4	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ҮР ДҮН (4)=(145-225)	(974,092,332.40)	(44,699,617.60)
5	НИЙТ ҮР ДҮН (5)=(3)+(4)	<u>(1,890,486,491.56)</u>	<u>8,271,545,837.90</u>

2.3 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ		
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (1)	<u>3,367,229,355.90</u>	<u>7,407,598,000.00</u>
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	3,367,229,355.90	7,407,598,000.00

1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	686,635,155.90	687,203,000.00
131103	ЗГНХ,ЗДНХөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	266,901,192.00	672,418,000.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	400,000,000.00	-
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	19,733,963.90	14,785,000.00
131106	Төсвийн урамшуулал		
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	2,680,594,200.00	6,720,395,000.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	2,680,594,200.00	6,720,395,000.00
2	НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН (2)	<u>3,349,027,704.32</u>	<u>6,012,490,633.00</u>
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	3,349,027,704.32	6,012,490,633.00
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	3,210,349,328.44	5,451,752,474.85
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	1,982,385,386.28	3,703,928,454.56
210101	Үндсэн цалин	1,527,882,078.78	1,946,443,907.58
210102	Нэмэгдэл	180,256,809.00	854,421,059.91
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	160,438,772.00	378,402,391.74
210104	Урамшуулал	53,249,795.00	93,630,034.93
210105	Гэрээт ажлын хөлс	60,557,931.50	431,031,060.40
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	251,805,660.14	468,154,336.45
210201	Тэтгэврийн даатгал	176,573,856.20	325,075,462.17
210202	Тэтгэмжийн даатгал	20,048,480.61	37,111,567.58
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	15,649,063.94	29,315,254.39
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	3,683,978.55	6,892,961.97
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	35,850,280.84	69,759,090.34
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	147,218,733.17	204,202,235.71
210301	Гэрэл, цахилгаан	52,089,334.56	87,663,049.37
210302	Түлш, халаалт	30,923,029.08	67,158,211.57
210303	Цэвэр, бохир ус	63,816,369.53	48,852,974.77
210304	Байрны түрээс	390,000.00	528,000.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	162,822,477.85	323,599,530.13
210401	Бичиг хэрэг	74,521,171.00	101,839,810.00
210402	Тээвэр, шатахуун	31,976,000.00	155,127,000.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	43,638,756.85	31,875,070.13
210404	Ном, хэвлэл		5,722,000.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	775,000.00	650,000.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	11,911,550.00	28,385,650.00
2105	Нормативт зардал	6,500,000.00	1,200,000.00
210502	Хоол, хүнс	1,200,000.00	1,200,000.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	5,300,000.00	-
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	37,994,780.00	67,778,100.00
210602	Тавилга	-	13,498,400.00
210603	Хөдөлмөр хамгааллын хэрэглэл	-	2,200,000.00
210604	Урсгал засвар	37,994,780.00	52,079,700.00

2107	Томилолт, зочны зардал	1,542,700.00	2,876,700.00
210702	Дотоод албан томилолт	1,542,700.00	2,876,700.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	592,079,591.00	645,619,870.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	578,909,898.00	614,532,797.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	4,000,000.00	2,600,810.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	650,000.00	745,275.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношилгоо	143,000.00	-
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	2,000,000.00	6,500,000.00
210807	Газрын төлбөр	6,376,693.00	21,240,988.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	28,000,000.00	34,393,248.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	23,000,000.00	29,399,248.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	5,000,000.00	4,994,000.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	138,678,375.88	560,738,158.15
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	80,830,150.00	92,397,189.00
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	34,245,350.00	4,184,300.00
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	32,887,800.00	30,523,400.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	13,697,000.00	57,689,489.00
2134	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт	57,848,225.88	468,340,969.15
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	57,848,225.88	468,340,969.15
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (3)=(1)-(2)	<u>18,201,651.58</u>	<u>1,395,107,367.00</u>
	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ		
4	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (4)	-	-
5	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (5)		1,395,107,367.00
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ		1,395,107,367.00
2200	Дотоод эх үүсвэрээр		1,395,107,367.00
220001	Барилга байгууламж		1,025,505,198.00
222001	Тоног төхөөрөмж		28,000,000.00
223001	Бусад хөрөнгө		341,602,169.00
6	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (6)=(4)-(5)		<u>(1,395,107,367.00)</u>
	САНХҮҮГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ		
7	САНХҮҮГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ		
8	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (8)=(3)+(6)+(7)	18,201,651.58	0.00
9	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл		
10	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл		

2.4 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

Үзүүлэлт	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан дүн	Засгийн газрын хувь оролцооний нийт дүн
2021 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	1,729,095,366.14	465,095,727.43	7,408,226,043.96	9,602,417,137.53
Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	1,729,095,366.14	465,095,727.43	7,408,226,043.96	9,602,417,137.53
Тайлант үеийн үр дүн			5,615,430,796.83	5,615,430,796.83
2022 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	1,729,095,366.14	465,095,727.43	13,023,656,840.79	15,217,847,934.36
2023 оны 1-р сарын 1-нээрх үлдэгдэл	1,729,095,366.14	465,095,727.43	13,023,656,840.79	15,217,847,934.36
Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт			(72,808,005.20)	(72,808,005.20)
Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	1,729,095,366.14	465,095,727.43	12,950,848,835.59	15,145,039,929.16
Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт, бууралт		(10,581,994.80)		(10,581,994.80)
Тайлант үеийн үр дүн			8,271,545,837.90	8,271,545,837.90
2023 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	1,729,095,366.14	454,513,732.63	21,222,394,673.49	23,406,003,772.26

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

Эдийн засгийн ангилал	Үзүүлэлт	Тайлант оны	
		Батлагдсан төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл
1	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл		
2	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	6,720,395,000.00	6,262,539,950.53
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	4,947,971,000.00	4,867,432,583.53
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	4,888,273,300.00	4,807,751,894.53
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	3,666,547,700.00	3,642,431,418.56
210101	Үндсэн цалин	1,577,587,400.00	1,946,443,907.58
210102	Нэмэгдэл	846,288,300.00	854,421,059.91
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	342,672,000.00	378,402,391.74
210104	Урамшуулал	-	93,192,554.93
210105	Гэрээт ажлын хөлс	900,000,000.00	369,971,504.40
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	467,102,700.00	461,289,339.13
210201	Тэтгэврийн даатгал	311,656,500.00	318,210,464.85
210202	Тэтгэмжийн даатгал	45,449,700.00	37,111,567.58
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	29,332,400.00	29,315,254.39
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	7,333,100.00	6,892,961.97
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	73,331,000.00	69,759,090.34
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	243,785,400.00	204,202,235.71
210301	Гэрэл, цахилгаан	99,622,200.00	87,663,049.37
210302	Түлш, халаалт	61,634,600.00	67,158,211.57
210303	Цэвэр, бохир ус	48,928,600.00	48,852,974.77
210304	Байрны түрээс	33,600,000.00	528,000.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	161,945,200.00	158,558,730.13
210401	Бичиг хэрэг	62,264,200.00	63,226,010.00

210402	Тээвэр, шатахуун	28,800,000.00	28,800,000.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	45,249,000.00	31,775,070.13
210404	Ном, хэвлэл	5,722,000.00	5,722,000.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	950,000.00	650,000.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	18,960,000.00	28,385,650.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	67,528,400.00	67,528,100.00
210602	Тавилга	13,498,600.00	13,498,400.00
210603	Хөдөлмөр хамгааллын хэрэглэл	2,200,000.00	2,200,000.00
210604	Урсгал засвар	51,829,800.00	51,829,700.00
2107	Томилолт, зочны зардал	5,076,000.00	2,876,700.00
210702	Дотоод албан томилолт	5,076,000.00	2,876,700.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	241,887,900.00	236,472,123.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	210,460,000.00	205,385,050.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	2,602,500.00	2,600,810.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	745,300.00	745,275.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношилгоо	233,000.00	-
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	6,500,000.00	6,500,000.00
210807	Газрын төлбөр	21,347,100.00	21,240,988.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	34,400,000.00	34,393,248.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	29,400,000.00	29,399,248.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	5,000,000.00	4,994,000.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	59,697,700.00	59,680,689.00
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	59,697,700.00	59,680,689.00
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	4,184,300.00	4,184,300.00
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	30,523,400.00	30,523,400.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	24,990,000.00	24,972,989.00
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	1,772,424,000.00	1,395,107,367.00
2200	Дотоод эх үүсвэрээр	1,772,424,000.00	1,395,107,367.00
220001	Барилга байгууламж	1,110,089,000.00	1,025,505,198.00
222001	Тоног төхөөрөмж	28,000,000.00	28,000,000.00
223001	Бусад хөрөнгө	634,335,000.00	341,602,169.00
	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	9,630,669,600.00	6,720,395,000.00
1320	ОРОН НУТГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	9,630,669,600.00	6,720,395,000.00
132001	Орон нутгийн төсвөөс	9,630,669,600.00	6,720,395,000.00
4	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл		
5	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл		
6	ТӨСВИЙН БУСАД МЭДЭЭЛЛИЙН АНГИЛАЛ		
61	БАЙГУУЛЛАГЫН ТОО	1	1
610001	Төсвийн байгууллага	1	1
610002	Төсвөөс гадуур байгууллага		
62	АЖИЛЛАГСДЫН ТОО	259	259
620001	Удирдах ажилтан	29	29
620002	Гүйцэтгэх ажилтан	77	77
620003	Үйлчлэх ажилтан	28	28

620004	Гэрээт ажилтан	125	125
65	ОРОН ТООНЫ МЭДЭЭЛЭЛ	259	259
650001	Төрийн захиргааны албан хаагч (ТЗ)	78	78
650009	Төрийн үйлчилгээний бусад албан хаагч (ТҮ)	28	28
650010	Гэрээт ажилтан	125	125
650011	Улс төрийн албан хаагч (УТ)	28	28

2.6 Аудит хийсэн нэмэлт төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

Дансны код	Үзүүлэлт	Гүйцэтгэл
I	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	676,717,080.32
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	676,717,080.32
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	644,000,580.32
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	61,497,036.00
210104	Урамшуулал	437,480.00
210105	Гэрээт ажлын хөлс	61,059,556.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	6,864,997.32
210201	Тэтгэврийн даатгал	6,864,997.32
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	165,040,800.00
210401	Бичиг хэрэг	38,613,800.00
210402	Тээвэр, шатахуун	126,327,000.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	100,000.00
2105	Нормативт зардал	1,200,000.00
210502	Хоол, хүнс	1,200,000.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	250,000.00
210604	Урсгал засвар	250,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	409,147,747.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	409,147,747.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	32,716,500.00
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	32,716,500.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	32,716,500.00
II	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	687,203,000.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	687,203,000.00
131103	ЗГНХ,ЗДНХөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	672,418,000.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	14,785,000.00

Гурав. Аудитын илрүүлэлт:

Аудитаар нийт 8 төрлийн алдаа илэрснээс аудитын явцад алдааг залруулж, 1 алдааг дахин давтан гаргахгүй байх зөвлөмж өглөө.

Залруулсан алдаа:

- Бараа материалын анхан шатны баримт болон агуулах эмх цэгцгүй, агуулахын бүртгэл бүрэн хөтлөөгүй, нягтлан бодогч тооцоо бодоогүй, тэдгээрт хяналт хэрэгжүүлээгүй, гамшгаас хамгаалах бэлэн байдал хангуулах ажлын хүрээнд хувцас

худалдан авсан зэрэг нь УСНББОУС 1, 12 болон аудитын тохиолдсон байх, иж бүрэн байх, үнэлгээ ба хуваарилалт, нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийг хангаагүй тул бараа материалын тайланд,

- Аймгийн Улаан загалмай нийгэмлэгтэй хамтран хэрэгжүүлсэн сургалтад хамруулах иргэдийг бүрэн хамруулаагүй, зохион байгуулах хугацааг баримтлаагүй, үр дүнг нэгтгэж дүгнээгүй нь УСНББОУС 1, 2 болон аудитын тохиолдсон байх, иж бүрэн байх, үнэлгээ ба хуваарилалт, нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийг хангаагүй тул байгууллагын гүйцэтгэлийн тайланд,
- Хэвлэл мэдээлэл, шторк бэлтгэх 10.0 сая төгрөгийн зардлын тайлан, нотлох баримтгүй байгаа нь УСНББОУС 1, 2 болон аудитын тохиолдсон байх, иж бүрэн байх, үнэлгээ ба хуваарилалт, нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийг хангаагүй тул байгууллагын гүйцэтгэлийн тайланд,
- Байгууллагын агуулахад дахин ашиглах боломжгүй үндсэн хөрөнгө, илүүдэл хөрөнгө нөөцөлж, холбогдох байгууллагаар шийдвэрлүүлээгүй, элэгдлээрээ анхны өртгөө нөхсөн 829,529.4 мянган төгрөгийн өртөгтэй 173 ширхэг үндсэн хөрөнгө бүртгэлтэй байгаа нь УСНББОУС 1, 17 болон аудитын тохиолдсон байх, иж бүрэн байх, үнэлгээ ба хуваарилалт, нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийг хангаагүй тул байгууллагын гүйцэтгэлийн тайланд,
- Тус суманд хэрэгжиж буй 3 дэд хөтөлбөрийн зардлаас сургалтын төлбөр, дэмжлэг, урамшуулал олгохдоо бусад үндсэн хөрөнгө ангиллаас олгосон нь УСНББОУС 1, 2 болон үнэлгээ ба хуваарилалт, ангилал, толилуулга батламж мэдэгдлийг хангаагүй тул байгууллагын дараа оны төсөвт,
- Ёс заншлын өргөөг жилийн эцсийн тооллогоор тоолсон баримтгүй, ашиглалтын байдалд хяналт хэрэгжүүлээгүй, дотоод хяналт хангалтгүй байгаа нь УСНББОУС 1, 17 болон аудитын тохиолдсон байх, иж бүрэн байх, үнэлгээ ба хуваарилалт, нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийг хангаагүй тул байгууллагын гүйцэтгэлийн тайланд тус тус залруулав.

Залруулаагүй алдаа:

- Худалдан авч орлогоор бүртгэсэн бараа, ажил үйлчилгээний тоо хэмжээ, үнийн дүнг цахим төлбөрийн баримтад нийт дүнгээр бүртгэсэн нь УСНББОУС 1, 12 болон аудитын тохиолдсон байх, иж бүрэн байх, үнэлгээ ба хуваарилалт, нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийг хангахгүй тул холбогдох хууль, журамд нийцүүлж, бүртгэж тайлагнах зөвлөмж хүргүүлэв.

Аудитаар нийт 70,679.9 мянган төгрөгийн зөрчил¹ илэрснээс, 2,639.9 мянган төгрөгийн 3 төлбөрийн акт, 1 албан шаардлага болон 68,040.0 мянган төгрөгийн 4 зөвлөмж хүргүүлсэн.

Аудитаар залруулаагүй зөрчилтэй асуудлаас 70,679.9 мянган төгрөгийн материаллаг зөрчил нь тогтоосон материаллаг байдлын дүнгээс бага байгаа тул өөрчлөлтгүй дүгнэлт өгсөн болно.

3.1 Төлбөрийн акт

Шатахуун зарцуулалтад хяналт хэрэгжүүлээгүйгээс шатахуун зарцуулалтын нормыг мөрдөхгүйгээр жишиг нормоос өндрөөр тооцож 1,649.5 мянган төгрөгийг илүү зарцуулсан, сумын зорилтот бүлгийн иргэдэд 747.0 мянган төгрөгийн олгох гурил, будааг Баян-Өндөр сумын ЗДТГ-ын 7 албан хаагч болон 3 иргэнд давхардуулан олгосон болон албан хаагчид

---

¹ Хүчин төгөлдөр үйлчилж буй хууль тогтоомжид харшлах байгууллага, түүний удирдлага, байгууллагад ажилладаг бусад хувь хүний санаатай болон санамсаргүй үйлдэл, эс үйлдэл.

төсөв захирагчийн зөвшөөрөөгүй 243.3 мянган төгрөгийн албан томилолтын зардал олгосон зэрэг нийт 2,639.8 мянган төгрөгийн 3 төлбөрийн акт тогтоолоо.

3.2 Албан шаардлага

Байгууллагын өр төлбөрийн дүнг 335,485.3 мянган төгрөгөөр өсгөсөнд зөрчлийг арилгаж, давтан гаргахгүй байх албан шаардлага хүргүүлэв.

3.3 Зөвлөмж

Цаашид анхаарвал зохих асуудлыг тэргүүлэх ач холбогдлын дарааллаар эрэмбэлэн харуулав. Үүнд:

1. Зардлын данстай холбоотой асуудал

Илрүүлэлт: Байгууллагын бүтэц, орон тоонд батлагдаагүй эрх зүйн хөтчийн 68,040.0 мянган төгрөгийн цалин олгосон байна. Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 16.5.3-д "батлагдсан цалингийн сан, орон тооны хязгаарт багтаан төсвийн байгууллагын орон тоо, ажиллагчдын цалин хөлсийг тогтоох" гэж заасантай нийцэхгүй, аудитын тохиолдсон байх, нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Өгсөн зөвлөмж 1: Байгууллагын бүтэц орон тоонд батлаагүй албан хаагчдын цалинг нэмэлт санхүүжилтийн дансаар хүлээх аваахыг 2024 оны 2 дугаар улиралд багтаан зогсоож, тухайн байгууллагад шилжүүлэх.

2. Авлагын данстай холбоотой асуудал

Илрүүлэлт: Байгууллагаас авах авлагын дүнг 256,299.4 мянган төгрөгөөр өсгөсөн. Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 6.4.1-т "төсвийг үр ашигтай, хэмнэлттэй байхаар төлөвлөж, зарцуулах"; 6.4.8-д "төсвийг зохистой удирдаж авлага, өр төлбөр үүсгэхгүй байх" гэж заасантай нийцэхгүй, аудитын эрх ба үүрэг, нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Өгсөн зөвлөмж 2: Шийдвэрлүүлэх талаар дээд шатны төсөв захирагчид хандаж, хяналт хэрэгжүүлж ажиллах.

3. Бараа материалын данстай холбоотой асуудал

Илрүүлэлт: Худалдан авч орлогоор бүртгэсэн бараа, ажил үйлчилгээний тоо хэмжээ, үнийн дүнг цахим төлбөрийн баримтад нийт дүнгээр бүртгэсэн байна. Энэ нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 13.6-д "Анхан шатны баримтын үнэн зөвийг түүнийг үйлдсэн, зөвшөөрсөн, шалгаж хүлээн авсан ажилтан хариуцна", Сангийн сайдын 2017 оны 347 дугаар тушаалаар баталсан "Өмчийн бүх хэлбэрийн аж ахуйн нэгж, байгууллагад нийтлэг хэрэглэгдэх анхан шатны бүртгэлийн маягтыг нөхөх заавар"-ын 6 дах хэсэг 5-д "Төлбөрийн баримт нь бараа, ажил, үйлчилгээний төлбөр, тооцоо хийгдсэнийг нотлох анхан шатны цаасан болон цахим баримт юм. Төлбөрийн баримтад борлуулагч, худалдан авагчийг таних тэмдэг, татвар төлөгчийн дугаар, төлбөр тооцоо хийгдсэн он, сар, өдөр, бараа, ажил, үйлчилгээний нэр, код, тоо хэмжээ, үнэ, татварын дүнг тусгана. Төлбөрийн баримтыг цахим гарын үсэг эсхүл тусгай нууцлалын QR кодоор баталгаажуулах бөгөөд Монгол Улсын Стандарт MNS 6529:2015 "Татварын нэгдсэн системд ашиглах төлбөрийн баримтын ерөнхий шаардлага"-д заасан загварын дагуу бүртгэлийн машинаар хоёр хувь үйлдэнэ" гэж заасантай нийцэхгүй, аудитын ангилал, толилуулга, нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Өгсөн зөвлөмж 3: Бараа, ажил, үйлчилгээний анхан шатны баримтыг холбогдох хууль, журамд нийцүүлж, бүртгэж тайлагнах.

4. Орлогын данстай холбоотой асуудал

Илрүүлэлт: Спорт залны орлогыг гэрээнд заасан хугацаанд төвлөрүүлээгүй, спорт заал түрээслэх гэрээг төсвийн жилтэй уялдуулаагүй байна. Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 6.3.2-т "санхүүгийн аливаа үйл ажиллагааг нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын болон үндэсний стандартын дагуу, цаг хугацаанд нь, үнэн зөв, үндэсний мөнгөн тэмдэгтээр илэрхийлэн бүртгэж, тайлагнах"; 6.4.1-т "төсвийг үр ашигтай, хэмнэлттэй байхаар төлөвлөж, зарцуулах"; 7.1-т "Төсвийн жил нь тухайн оны 1 дүгээр сарын 01-ний өдөр эхэлж, тухайн оны 12 дугаар сарын 31-ний өдөр дуусгавар болно", Баян-Өндөр сумын спорт заал түрээслэх гэрээний 3.4-т "Заалны төлбөр болох төгрөгийг гэрээ батлагдсанаас хойш хуанлийн 7 хоног дотор сумын ЗДТГ-ын Төрийн сангийн 100210155402 тоот дансанд тушааж, баримтын нэг хувийг ЗДТГ-ын нярав хүлээлгэн өгнө" гэж заасантай нийцэхгүй, аудитын ангилал, толилуулга, нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Өгсөн зөвлөмж 4: Заалны түрээсийн орлогыг төсвийн жилтэй уялдуулан төлөвлөж, орлогыг тухай бүр төвлөрүүлж байх.

Дөрөв. Аудитаар илэрсэн буруу илэрхийллийн нэгтгэл:

Санхүүгийн тайлангийн аудитын алдааны нэгтгэл

Байгууллагын нэр	Нийт алдаа		Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулсан		Буруу тусган илэрхийлсэн		/мянган төгрөг/ Үүнээс				Зөвлөмж	
							Залруулсан		Залруулаагүй			
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Баян-Өндөр сумын ЗДТГ	7		1		6		7					
Дүн	7		1		6		7					

Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл

Байгууллагын нэр	Нийт зөрчил		Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж		/мянган төгрөг/ Үүнээс			
									Хариуцлага тооцуулах албан шаардлага		Хууль, хяналтын байгууллагад шилжүүлсэн асуудал	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Албан тушаалт-ны тоо	Тоо	Дүн
Баян-Өндөр сумын ЗДТГ	7	70,679.9	3	2,639.9			4	68,040.0				
Дүн	7	70,679.9	3	2,639.9			4	68,040.0				

Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

Аудитад хамрагдсан байгууллагын нэр	Нийт зөрчил		Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		/мянган төгрөг/ Зөвлөмж	
							Тоо	Дүн
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн		
Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилттэй холбоотой зөрчил								
Баян-Өндөр сумын ЗДТГ								
Дүн								
Бусад хууль тогтоомжтой холбоотой зөрчил								
Баян-Өндөр сумын ЗДТГ								
Дүн								
Нийт дүн								

Тав. Төсвийн захирагчийн ангиллаар аудитад хамрагдсан байдал ба санал дүгнэлтийн талаарх мэдээллийн нэгтгэл

№	Төсвийн захирагчийн ангилал	Байгууллага, нэгжийн тоо			Санал дүгнэлтийн хэлбэр				
		Аудитад хамрагдах	Үүнээс: Аудит хийсэн хэлбэр			Өөрчлөлтгүй	Хязгаарлалттай	Сөрөг	Дүгнэлт өгөхөөс татгалзсан
			Санал дүгнэлт гаргасан	Түүвэрт хамруулсан	Аудит хийгээгүй				
A	1	2	3	4	5	7	8	9	10
1	ТШЗ	1	1			1			
2	Төсөл, хөтөлбөр								
3	ЗГТС								
4	ТТЗ								
5	ТЕЗ								
	НИЙТ	1	1			1			